

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

FOU nr 1986.131 (Gældende)

Omberegning af kontanthjælp ved ændring af overskydende skat til restskat

Ministerium: Folketinget

Omberegning af kontanthjælp ved ændring af overskydende skat til restskat

Rettet henvendelse til socialministeriet med henblik på, at der blev fundet en løsning på det problem, der opstår, når en kontanthjælpsmodtager - der som følge af en fremrykket skattemæssig årsopgørelse får udbetalt overskydende skat og dermed får beløb trukket i kontanthjælpen - senere bliver stillet overfor et krav om betaling af restskat som følge af fejl i den fremrykkede årsopgørelse. (J. nr. 1986-612-052).

Klubben af socialrådgivere i Århus kommune og HK klubben ved social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune henvendte sig til ombudsmanden vedrørende nogle spørgsmål om modregning af overskydende skat i hjælp efter bistandsloven. Baggrunden for henvendelsen var, at anvendelsen af fremrykket årsopgørelse af den skattepligtige indkomst indebar en større usikkerhed med hensyn til rigtigheden af opgørelsen.

Kontanthjælpsmodtagere, der i Århus kommune fik udbetalt overskydende skat i henhold til den fremrykkede årsopgørelse og herefter fik beløbet fuldt ud modregnet ved udbetalingen af kontanthjælpen, kunne senere blive stillet over for krav om betaling af en restskat, der opstod, fordi den fremrykkede årsopgørelse viste sig at være ukorrekt.

Det fremgik af det materiale, som klubben indsendte, at social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune i erkendelse af problemet havde fundet, at det i sådanne tilfælde skulle være muligt at yde hjælp til betaling af restskatten efter bistandsloven. Socialministeriet havde imidlertid ikke kunnet tilslutte sig denne opfattelse, da ministeriet fandt det stridende mod bistandsloven at yde hjælp til betaling af restskat.

Socialministeren havde dog over for folketingets socialudvalg som svar på et spørgsmål bl.a. bemærket følgende: »Såfremt det skulle vise sig, at den fremrykkede årsopgørelse i større omfang medfører korrigerede slutopgørelser for kontanthjælpsmodtagere, vil socialministeriet tage spørgsmålet om en speciel løsning for denne gruppe skatteydere op over for ministeriet for skatter og afgifter.«

Som svar på et andet spørgsmål om, hvordan socialministeren ville finde ud af, hvorvidt den fremrykkede årsopgørelse i større omfang medfører korrigerede skatteforhold for kontanthjælpsmodtagere, havde ministeren svaret socialudvalget, at hun var » ... indstillet på senere på året at bede socialstyrelsen foretage en rundspørge til en række kommuner til belysning af, i hvilket omfang den fremrykkede årsopgørelse medfører korrigerede slutopgørelser for kontanthjælpsmodtagere.«

De to organisationer anmodede ombudsmanden om at tage stilling til følgende to spørgsmål:

»...

1. Bistandsklienter i Århus kommune har et reelt problem som beskrevet. Organisationerne må antage, at borgere andre steder i landet står i samme situation.

Socialministeren er tilsyneladende enig i problemstillingen, men vil først se problemet i et større omfang.

Dette finder de to organisationer uholdbart i denne situation, idet borgeren behandles direkte urimeligt.

2. Denne nye borgerservice for borgerne, hvor årsopgørelserne udsendes tidligere og tidligere, må ikke medføre, at ministeriet for skatter og afgifter og socialministeriet ikke kan bringes sammen og løse problemer, som opstår undervejs.

...«

Ombudsmanden meddelte socialministeriet, at han af de medsendte bilag forstod, at det var erkendt - også fra socialministeriets side - at der var et reelt problem i de ovenfor omtalte tilfælde. Ombudsmanden

anmodede derfor socialministeriet om en udtalelse i anledning af klubbens henvendelse. Ombudsmanden bemærkede i den forbindelse, at han umiddelbart ikke fandt det forståeligt, at ministeriet tilsyneladende fandt, at en løsning af det rejste problem forudsatte, at en undersøgelse godtgjorde, at problemet havde et vist (forøget) omfang. Ombudsmanden henviste til den sag, der er omtalt i ombudsmandens beretning for 1984, s. 194-97.

Socialministeriet udtalte i anledning af ombudsmandens henvendelse, at ministeriet fandt det mest hensigtsmæssigt, at problemet vedrørende den fremrykkede årsopgørelse blev løst gennem skattereglerne, eventuelt gennem en mere fleksibel ligningsmæssig procedure i de tilfælde, hvor den pågældende er kontanthjælpsmodtager.

Ministeriet var indstillet på at tage kontakt med ministeriet for skatter og afgifter for at drøfte problemet og dets løsning. Socialministeriet fandt imidlertid, at det forud for en sådan drøftelse, var nødvendigt at tilvejebringe et materiale, der kunne belyse, i hvilket omfang den fremrykkede årsopgørelse medførte korrigerede slutopgørelser for kontanthjælpsmodtagere. Socialministeriet ville rette henvendelse til ministeriet for skatter og afgifter, så snart resultatet af socialstyrelsens rundspørge til en række kommuner forelå.

Den 4. december 1986 traf den sociale ankestyrelse en principiel afgørelse vedrørende et krav på tilbagebetaling af statens uddannelsstøtte. Ankestyrelsen fandt, at der var grundlag for at efterbetale kontanthjælp, som tidligere var blevet tilbageholdt på grund af udbetaling af statens uddannelsesstøtte.

Ombudsmanden bad socialministeriet om at udtale sig om overensstemmelsen mellem princippet i denne afgørelse og muligheder for blandt andet at yde støtte i tilfælde, hvor krav om betaling af restskat opstår, fordi den fremrykkede årsopgørelse viser sig at være ukorrekt.

I forbindelse med, at jeg senere bad socialministeriet om underretning om, hvad der var sket i sagen, henviste jeg til, at et flertal i folketingets skatte- og afgiftsudvalg i en betænkning, der blev afgivet den 4. marts 1987, havde udtalt, »... at der mellem ministeren for skatter og afgifter og socialministeren bør tilvejebringes en ordning, således at bistandsklienter ikke kan komme i en situation, hvorefter den pågældende pådrager sig en skattegæld på grund af en fejlagtig udbetaling af overskydende skat.«

I en udtalelse til mig anførte socialministeriet herefter følgende:

» ...

I denne anledning skal socialministeriet om problemets karakter bemærke, at der i forbindelse med fremrykningen af tidspunktet for udsendelsen af den skattemæssige årsopgørelse kan opstå tilfælde, hvor en kontanthjælpsmodtager, der får udbetalt overskydende skat og får beløbet trukket fra i kontanthjælpen, senere bliver stillet over for krav om betaling af restskat som følge af ligningsmæssige korrektioner i den først udsendte årsopgørelse.

Socialstyrelsen har i januar 1987 foretaget et rundspørge til 13 kommuner for at få belyst problemets omfang. Rundspørget viser, at der i disse kommuner i løbet af 1986 var ialt 22 tilfælde, hvor en kontanthjælpsmodtager fik ændret overskydende skat til restskat. Størsteparten af de 13 kommuner udbetalte - eller var indstillet på at ville udbetale - kontanthjælp til dækning af restskatten.

Socialministeriet har på baggrund af socialstyrelsens rundspørge og henstilling i betænkningen fra folketingets skatte- og afgiftsudvalg drøftet problemets løsning med skattedepartementet.

Det er herefter socialministeriets opfattelse, at der i tilfælde, hvor der er tale om fejlagtig udbetaling af overskydende skat, kan ske omberegning af den kontanthjælp, der er beregnet med fradrag af den overskydende skat, idet forudsætningerne for at foretage fradraget i hjælpen svigter, når der efterfølgende sker korrektion i årsopgørelsen.

Socialministeriet vil snarest udsende en SM-meddelelse om spørgsmålet til kommunerne for på denne måde at orientere om adgangen til at omberegne kontanthjælpen i disse særlige tilfælde.

Et udkast til SM-meddelelse er for tiden til udtalelse i skattedepartementet.

Socialministeriet vil vende tilbage til sagen i forbindelse med udsendelsen af meddelelsen til kommunerne.«

I skrivelse af 9. april 1987 sendte socialministeriet mig til orientering kopi af Social Meddelelse om omberegning af kontanthjælp i forbindelse med fradrag for fejlagtigt udbetalt overskydende skat (SM 0-30-87).

I skrivelse af 14. april 1987 meddelte jeg socialministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.